

Regeringens proposition

2006/07:9

Några följdändringar med anledning av ny
kriminalvårdslagstiftning

Prop.
2006/07:9

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 26 oktober 2006

Fredrik Reinfeldt

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i socialförsäkringslagstiftningen som följer av de ändringar i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som träder i kraft den 1 januari 2007 (prop. 2005/06:123, bet. 2005/06:JuU33, rskr. 2005/06:292, SFS 2006:432).

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.....	8
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.....	10
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.....	12
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd.....	13
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:432) om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt	15
3	Ärendet och dess beredning.....	16
4	Följdändringar i socialförsäkringslagstiftningen.....	16
5	Förtydligande i den nya kriminalvårdslagstiftningen.....	18
6	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	18
7	Ekonomiska konsekvenser	19
8	Författningskommentar	19
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	19
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring	20
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.....	20
8.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.....	20
8.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.....	20
8.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd.....	21
8.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:432) om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt	21
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 oktober 2006.....	22

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
3. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
4. lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,
5. lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,
6. lag om ändring i lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd,
7. lag om ändring i lagen (2006:432) om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap. 20 §²

Sjukersättning och aktivitetserättning skall inte utges för tid efter det att den försäkrade sextio dagar i följd varit frihetsberövad på grund av att han eller hon är

- häktad
- intagen i *kriminalvårdsanstalt* eller

- intagen i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för verkställighet av sluten ungdomsvård. Förmånerna skall åter utges för tid från och med den trettionde dagen före frigivningen. För tid under vilken den försäkrade vistas utanför *en kriminalvårdsanstalt* enligt 34 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt tillämpas i stället bestämmelserna i 21 §.

Utan hinder av första stycket utges sjukersättning och aktivitetserättning för tid under vilken den försäkrades *fängelsestraff verkställs* utanför *kriminalvårdsanstalt* enligt 33 a § lagen om kriminalvård i anstalt.

Skall sjukersättning eller aktivitetserättning inte betalas ut för del av en kalendermånad, beräknas förmånen för varje dag till en trettiondel av månadsbeloppet och avrundas till närmaste högre krontal.

Sjukersättning och aktivitetserättning skall inte utges för tid efter det att den försäkrade sextio dagar i följd varit frihetsberövad på grund av att han eller hon är

- häktad
- intagen i *anstalt* eller
- intagen i ett hem som avses i

- 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för verkställighet av sluten ungdomsvård. Förmånerna skall åter utges för tid från och med den trettionde dagen före frigivningen. För tid under vilken den försäkrade vistas utanför *anstalt* enligt 56 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt tillämpas i stället bestämmelserna i 21 §.

Utan hinder av första stycket utges sjukersättning och aktivitetserättning för tid under vilken den försäkrade vistas utanför *anstalt* enligt 58 § lagen om kriminalvård i anstalt.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 2002:300.

Försäkringskassan får medge en nära anhörig, som för sitt uppehälle är beroende av den försäkrade, rätt att helt eller delvis uppbära sjukersättning eller aktivitetsersättning som enligt första stycket annars inte skall utges. Utbetalning av del av förmån till nära anhörig skall i första hand ske från den inkomstrelaterade ersättningen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en verkställighet enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som pågår vid ikraftträdandet.

3. En placering enligt 34 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som pågår vid ikraftträdandet skall efter ikraftträdandet anses som en vårdvistelse enligt den nya 56 § i samma lag.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

Prop. 2006/07:9

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 8 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

8 §²

Sådan livränta som avses i 4 kap. skall inte utges för tid efter det att den försäkrade sextio dagar i följd varit frihetsberövad på grund av att han eller hon är

- häktad
- intagen i *kriminalvårdsanstalt* eller
- intagen i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för verkställighet av slutna ungdomsvård. Livräntan skall åter utges för tid från och med den trettionde dagen före frigivningen. För tid under vilken den försäkrade vistas utanför *en kriminalvårdsanstalt* enligt 34 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt tillämpas i stället bestämmelserna i 9 §.

Utan hinder av första stycket utges livränta för tid under vilken den *försäkrades fängelsestraff verkställs* utanför *kriminalvårdsanstalt* enligt 33 a § lagen om kriminalvård i anstalt.

Skall livränta inte betalas ut för del av en kalendermånad, beräknas förmånen för varje dag till en trettiondel av månadsbeloppet och avrundas till närmaste högre krontal.

Försäkringskassan får medge en nära anhörig, som för sitt uppehälle är beroende av den försäkrade, rätt att helt eller delvis uppbära livränta som enligt första stycket annars inte skall utges.

Sådan livränta som avses i 4 kap. skall inte utges för tid efter det att den försäkrade sextio dagar i följd varit frihetsberövad på grund av att han eller hon är

- häktad
- intagen i *anstalt* eller
- intagen i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för verkställighet av slutna ungdomsvård. Livräntan skall åter utges för tid från och med den trettionde dagen före frigivningen. För tid under vilken den försäkrade vistas utanför *anstalt* enligt 56 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt tillämpas i stället bestämmelserna i 9 §.

Utan hinder av första stycket utges livränta för tid under vilken den *försäkrade vistas* utanför *anstalt* enligt 58 § lagen om kriminalvård i anstalt.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

¹ Lagen omtryckt 1993:357.

² Senaste lydelse 2002:301.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en verkställighet enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som pågår vid ikraftträdandet.

3. En placering enligt 34 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som pågår vid ikraftträdandet skall efter ikraftträdandet anses som en vårdvistelse enligt den nya 56 § i samma lag.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 2006/07:9

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 9 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

9 §¹

En pensionsberättigad skall betala för sitt uppehälle för varje dag som han eller hon är

– häktad
– intagen i *kriminalvårdsanstalt* eller

– på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453). Vid vistelse i ett familjehem eller ett hem för vård eller boende gäller detta endast för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att Försäkringskassan, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från ålderspensionen när denna betalas ut. Om den pensionsberättigade samtidigt med inkomstgrundad ålderspension uppbär garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension, äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd, sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

Avdraget uppgår till 80 kr för dag. Det får dock utgöra högst en tredjedel av förmånernas månadsbelopp efter skatteavdrag delat med 30. Därvid skall det belopp varmed minskning sker avrundas till närmaste lägre krontal.

En pensionsberättigad skall betala för sitt uppehälle för varje dag som han eller hon är

– häktad
– intagen i *anstalt* eller
– på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453). Vid vistelse i ett familjehem eller ett hem för vård eller boende gäller detta endast för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att Försäkringskassan, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från ålderspensionen när denna betalas ut. Om den pensionsberättigade samtidigt med inkomstgrundad ålderspension uppbär garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension, äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd, sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

¹ Senaste lydelse 2004:784.

Avdrag skall inte göras för tid under vilken den *pensionsberättigades fängelsestraff verkställs* utanför *kriminalvårdsanstalt enligt 33 a § lagen (1974:203)* om kriminalvård i anstalt. Avdrag skall heller inte göras, om den pensionsberättigade är berättigad till sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring men förmånen enligt 16 kap. 20 § förstnämnda lag eller 6 kap. 8 § sistnämnda lag inte skall utges.

Avdrag skall inte göras för tid under vilken den *pensionsberättigade vistas* utanför *anstalt enligt 58 § lagen (1974:203)* om kriminalvård i anstalt. Avdrag skall heller inte göras, om den pensionsberättigade är berättigad till sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring men förmånen enligt 16 kap. 20 § förstnämnda lag eller 6 kap. 8 § sistnämnda lag inte skall utges.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en verkställighet enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som pågår vid ikraftträdandet.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn

Prop. 2006/07:9

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 14 § lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 14 §¹

Om en pensionsberättigad som avses i 4 eller 6 kap. och som inte uppbär ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller lagen (1998:702) om garantipension eller äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd sedan minst trettio dagar i följd är intagen i *kriminalvårdsanstalt* eller är häktad skall, från och med den trettioförsta dagen, garantipension enligt denna lag utges med högst ett belopp som innebär att garantipensionen tillsammans med inkomstgrundad efterlevandepension eller änkepension enligt denna lag uppgår till för månad räknat 4,5 procent av prisbasbeloppet. Denna begränsning gäller inte för tid under vilken den *pensionsberättigades fängelsestraff verkställs* utanför *kriminalvårdsanstalt* enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt. Såsom intagen räknas även den som olovligen avvikit från anstalt eller vistas *utom* anstalt med anledning av permission. För tid under vilken en pensionsberättigad vistas utanför *en kriminalvårdsanstalt* enligt 34 § lagen om kriminalvård i anstalt tillämpas i stället bestämmelserna i 14 a §. Skall garantipensionen dras in för del av en kalendermånad, beräknas garantipensionen för varje dag till en trettiondel av månadsbeloppet

Om en pensionsberättigad som avses i 4 eller 6 kap. och som inte uppbär ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller lagen (1998:702) om garantipension eller äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd sedan minst trettio dagar i följd är intagen i *anstalt* eller är häktad skall, från och med den trettioförsta dagen, garantipension enligt denna lag utges med högst ett belopp som innebär att garantipensionen tillsammans med inkomstgrundad efterlevandepension eller änkepension enligt denna lag uppgår till för månad räknat 4,5 procent av prisbasbeloppet. Denna begränsning gäller inte för tid under vilken den *pensionsberättigade vistas* utanför *anstalt* enligt 58 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt. Såsom intagen räknas även den som olovligen avvikit från anstalt eller vistas *utanför* anstalt med anledning av permission. För tid under vilken en pensionsberättigad vistas utanför *anstalt* enligt 56 § lagen om kriminalvård i anstalt tillämpas i stället bestämmelserna i 14 a §. Skall garantipensionen dras in för del av en kalendermånad, beräknas garantipensionen för varje dag till en trettiondel av månadsbeloppet och avrundas till närmaste högre krontal.

¹ Senaste lydelse 2002:304.

och avrundas till närmaste högre krontal.

Om ett barn sedan minst trettio dagar i följd på statens bekostnad vårdats på anstalt eller annars fått kost och bostad, får efterlevandestöd till barn enligt 3 kap. inte utges. Sådan förmån får dock utges för tid då barnet är inackorderat vid sameskola. Skall efterlevandestödet dras in för del av en kalendermånad, beräknas efterlevandestödet för varje dag till en trettiondel av månadsbeloppet och avrundas till närmaste högre krontal.

I fråga om en elev i specialskola får efterlevandestöd utges utan hinder av bestämmelserna i andra stycket för tid då eleven vistas utom skolan. För sådan tid skall 16 § andra stycket lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag tillämpas på motsvarande sätt.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en verkställighet enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som pågår vid ikraftträdandet.
 3. En placering enligt 34 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som pågår vid ikraftträdandet skall efter ikraftträdandet anses som en vårdvistelse enligt den nya 56 § i samma lag.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Prop. 2006/07:9

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Bostadstillägg utges endast för den bostad där den bidragsberättigade har sitt huvudsakliga boende (permanentbostaden). För bostad i särskild boendeform lämnas bostadstillägg endast för boende i lägenhet eller för boende i en- och tvåbäddsrumsrum.

En bidragsberättigad som vistas eller bor i en särskild boendeform eller i ett liknande boende är berättigad till bostadstillägg för sin ursprungliga permanentbostad under högst sex månader från det att Försäkringskassan har bedömt vistelsen eller boendet i den särskilda boendeformen som stadigvarande.

I fråga om den som är intagen i *kriminalvårdsanstalt* och avtjänar fängelsestraff som överstiger två år utges bostadstillägg under längst två månader efter det att vistelsen i *kriminalvårdsanstalt* inleddes eller verkställigheten av fängelsestraffet på annat sätt påbörjades. Bostadstillägg får dock utges för tiden från och med den tredje månaden före den månad då frigivning skall ske eller från och med den månad *under vilken fängelsestraff verkställs* utanför *kriminalvårdsanstalt* enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt.

I fråga om den som är intagen i *anstalt* och avtjänar fängelsestraff som överstiger två år utges bostadstillägg under längst två månader efter det att vistelsen i *anstalt* inleddes eller verkställigheten av fängelsestraffet på annat sätt påbörjades. Bostadstillägg får dock utges för tiden från och med den tredje månaden före den månad då frigivning skall ske eller från och med den månad *då den intagne påbörjar en vistelse* utanför *anstalt* enligt 58 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en verkställighet enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som pågår vid ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2004:852.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd

Prop. 2006/07:9

Härigenom föreskrivs att 10 a § lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 a §¹

En stödberättigad skall betala för sitt uppehälle för varje dag som han eller hon är

– häktad
– intagen i *kriminalvårdsanstalt* eller

– på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453). Vid vistelse i ett familjehem eller ett hem för vård eller boende gäller detta endast för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att Försäkringskassan, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från äldreförsörjningsstödet när det betalas ut. Om den stödberättigade samtidigt med stödet uppbär ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller lagen (1998:702) om garanti-pension eller livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

Avdraget uppgår till 80 kr för dag. Det får dock utgöra högst en tredjedel av förmånernas månadsbelopp efter skatteavdrag delat med 30. Därvid skall det belopp varmed minskning sker avrundas till närmaste lägre krontal.

Avdrag skall inte göras för tid under vilken den *stödberättigades fängelsestraff verkställs* utanför *kriminalvårdsanstalt* enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård

En stödberättigad skall betala för sitt uppehälle för varje dag som han eller hon är

– häktad
– intagen i *anstalt* eller
– på grund av skyddstillsyn med

särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453). Vid vistelse i ett familjehem eller ett hem för vård eller boende gäller detta endast för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att Försäkringskassan, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från äldreförsörjningsstödet när det betalas ut. Om den stödberättigade samtidigt med stödet uppbär ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller lagen (1998:702) om garanti-pension eller livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

Avdrag skall inte göras för tid under vilken den *stödberättigade vistas* utanför *anstalt* enligt 58 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt. Avdrag skall heller inte

¹ Senaste lydelse 2004:853.

i anstalt. Avdrag skall heller inte göras, om den stödberättigade är berättigad till livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskade- försäkring men förmånen enligt 6 kap. 8 § sistnämnda lag inte skall utges.

göras, om den stödberättigade är berättigad till livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskade- försäkring men förmånen enligt 6 kap. 8 § sistnämnda lag inte skall utges.

Prop. 2006/07:9

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en verkställighet enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt som pågår vid ikraftträdandet.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:432) om
ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt

Prop. 2006/07:9

Härigenom förskrivs att 60 § lagen (2006:432) om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2006:432

Föreslagen lydelse

60 §

En utslussningsåtgärd skall förenas med de villkor som behövs för att syftet med åtgärden skall uppnås eller för att göra det möjligt för Kriminalvården att utöva nödvändig kontroll. Villkoren får avse

1. förbud mot att lämna sin bostad annat än på särskilt bestämda tider,

2. skyldighet att vistas endast inom ett visst geografiskt område,

3. förbud mot att vistas inom ett visst geografiskt område eller att ta kontakt med en viss person,

4. att elektroniska hjälpmedel skall användas vid kontroll av villkor enligt 1–3,

5. att vården vid vårdvistelse enligt 56 §, om det finns särskilda skäl för det, skall pågå även efter den villkorliga frigivningen, eller

6. annan liknande åtgärd som är nödvändig.

1. förbud mot att lämna sin bostad annat än på särskilt bestämda tider,

2. skyldighet att vistas endast inom ett visst geografiskt område,

3. förbud mot att vistas inom ett visst geografiskt område eller att ta kontakt med en viss person,

4. att elektroniska hjälpmedel skall användas vid kontroll av villkor enligt 1–3, *eller*

5. annan liknande åtgärd som är nödvändig.

Om det finns särskilda skäl för det, får Kriminalvården i samband med ett beslut om vårdvistelse enligt 56 § meddela en föreskrift enligt 26 kap. 15 § första stycket 3 brottsbalken som skall gälla för tiden efter villkorlig frigivning.

3 Ärendet och dess beredning

Prop. 2006/07:9

Den 1 januari 2007 träder vissa ändringar i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt i kraft (prop. 2005/06:123, bet. 2005/06:JuU33, rskr. 2005/06:292, SFS 2006:432). I denna proposition behandlar regeringen några förslag till följdändringar i socialförsäkringslagstiftningen som har samband med de nya reglerna. Förslagen har utarbetats inom Regeringskansliet. Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten har under lagstiftningsarbetet beretts tillfälle att under hand lämna synpunkter på de förslagen.

Vidare görs ett förtydligande i lagen (2006:432) om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt.

Lagrådet

Kriminalvårdslagstiftningen tillhör den kategori lagstiftning som Lagrådet i regel skall yttra sig över. Förslaget till ändring i lagen om ändring i lagen om kriminalvård i anstalt är emellertid endast ett förtydligande. Ändringen innebär inte någon förändring för den enskilde och några nya åligganden uppkommer således inte för honom eller henne. Lagändringen är därför enligt regeringens bedömning av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Yttrande från Lagrådet har därför inte inhämtats.

4 Följdändringar i socialförsäkringslagstiftningen

<p>Regeringens förslag: Med hänsyn till att 33 a och 34 §§ lagen om kriminalvård i anstalt upphör att gälla görs följdändringar i ett antal lagar om socialförsäkringsförmåner. Ändringarna innebär att hänvisningen till 33 a § (s.k. IÖV-utsluss) ersätts med en hänvisning till 58 § (utökad frigång) och att hänvisningen till 34 § (s.k. § 34-placering) ersätts med en hänvisning till 56 § (vårdvistelse).</p>
--

Skälen för regeringens förslag

Socialförsäkringsförmåner för den som avtjänar ett fängelsestraff

För personer som avtjänar fängelsestraff gäller vissa specialregler när det gäller rätten till socialförsäkringsförmåner. Personer som uppbär aktivitetsersättning eller sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller egenlivränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring när de tas in på anstalt får behålla förmånen under en viss tid i början av vistelsen. Därefter betalas den inte ut, men betalningen påbörjas igen en viss tid före frigivningsdagen. För den som vistas utanför anstalt för vård eller annan behandling mot missbruk enligt 34 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt (KvaL) gäller i stället att ett avdrag

görs på förmånen. Detta motsvarar vad som gäller för den som genomgår s.k. kontraktsvård med statlig finansiering.

För intagna som uppbär ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd görs ett avdrag på pensionen respektive stödet. När det gäller bostadstillägg enligt lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. får den som är intagen i anstalt behålla bostadstillägget om strafftiden inte överstiger två år. Vid längre strafftid dras bostadstillägget in, men betalas ut igen fr.o.m. den tredje månaden före frigivning. Det finns inte några särregler för intagna som har en § 34-placering enligt dessa lagar.

Enligt 33 a § KvaL finns det möjlighet att verkställa slutet av fängelsestraffet utanför anstalt genom intensivövervakning med elektronisk kontroll, s.k. IÖV-utsluss. För den som verkställer straffet genom IÖV-utsluss gäller inte de särskilda regler för intagna i anstalt som har redovisats ovan. Det har alltså gjorts ett undantag för verkställighet enligt 33 a § KvaL i samtliga ovan beskrivna lagar.

Ändringarna i kriminalvårdslagstiftningen

De ändringar i kriminalvårdslagstiftningen som träder i kraft den 1 januari 2007 innebär bl.a. att 33 a och 34 §§ KvaL upphör att gälla (SFS 2006:432). I stället för verkställighet genom IÖV-utsluss enligt 33 a § KvaL införs liknande regler om utökad frigång i 58 §. Utökad frigång innebär att den intagne under kontrollerade former verkställer fängelsestraffet i sin bostad.

I den nya lagstiftningen upphör systemet med § 34-placeringar och ersätts av en ny utslussningsåtgärd benämnd vårdvistelse enligt 56 §.

Följdändringar behövs

Som en konsekvens av att verkställighet genom intensivövervakning med elektronisk kontroll enligt 33 a § KvaL upphör att gälla och i den nya lagstiftningen motsvaras av vistelse utanför anstalt enligt 58 § KvaL, skall hänvisningarna i ovan nämnda lagar till 33 a § KvaL ersättas med hänvisningar till 58 § KvaL. Bestämmelsen om vistelse utanför anstalt enligt 34 § KvaL upphör också att gälla och ersätts av en ny bestämmelse om vistelse utanför anstalt enligt 56 § KvaL. Därför skall samtliga hänvisningar i ovan nämnda lagar till 34 § KvaL ersättas med hänvisningar till 56 § KvaL.

5 Förtydligande i den nya kriminalvårdslagstiftningen

Prop. 2006/07:9

Regeringens förslag: Den hänvisning till brottsbalken som för närvarande finns i 34 § lagen om kriminalvård i anstalt skall finnas kvar i den nya kriminalvårdslagstiftningen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 34 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt (KvaL) kan en intagen få vistas utanför anstalt för att bli föremål för särskilda åtgärder som kan antas underlätta hans eller hennes anpassning i samhället. Bestämmelsen används i huvudsak för att ge vård eller annan behandling mot missbruk vid behandlingshem. I samband med beslutet om § 34-placering kan det meddelas en föreskrift enligt 26 kap. 15 § första stycket 3 brottsbalken som skall gälla för tiden efter villkorlig frigivning (34 § KvaL). En sådan föreskrift gäller skyldighet att genomgå läkarvård, nykterhetsvård eller annan vård eller behandling i eller utanför sjukhus eller annan liknande inrättning.

Enligt de nya reglerna i kriminalvårdslagstiftningen som träder i kraft den 1 januari 2007 ersätts systemet med § 34-placeringar av en ny utslussningsåtgärd benämnd vårdvistelse (56 § KvaL i dess lydelse enligt SFS 2006:432). I den nya lagstiftningen finns motsvarande möjlighet att föreskriva att vården skall fortsätta efter den villkorliga frigivningen (60 § 5 KvaL i dess lydelse enligt SFS 2006:432). I den nya lydelsen av 60 § KvaL finns emellertid inte en sådan direkt hänvisning till 26 kap. 15 § första stycket 3 brottsbalken som för närvarande finns i 34 § KvaL. För att det inte skall råda någon tveksamhet om att bestämmelserna i 26 kap. brottsbalken om den frigivnes skyldigheter och sanktioner vid misskötsamhet skall gälla även när Kriminalvården har beslutat att vården vid en vårdvistelse skall fortsätta även efter den villkorliga frigivningen, bör ett förtydligande göras i 60 § KvaL. Den hänvisning till brottsbalken som för närvarande finns i 34 § KvaL bör därför finnas kvar i den nya lagstiftningen.

6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Ändringarna i socialförsäkringslagstiftningen är en följd av att 33 a och 34 §§ lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt (KvaL) upphör att gälla från den 1 januari 2007 (SFS 2006:432). Lagförslagen bör därför träda ikraft samma dag.

Till ändringarna i KvaL gäller vissa övergångsbestämmelser (SFS 2006:432). Motsvarande övergångsbestämmelser bör gälla för de ändringar som nu föreslås i socialförsäkringslagstiftningen. Detta innebär att äldre föreskrifter skall gälla i fråga om en verkställighet enligt 33 a § KvaL som pågår vid ikraftträdandet samt att en placering enligt 34 § KvaL som pågår vid ikraftträdandet därefter skall anses som en vårdvistelse enligt 56 § KvaL.

Förslagen om ändrade regler för utslussning innebär att något fler intagna kommer att få möjlighet att verkställa straffet utanför anstalt och därmed kommer en utbetalning ske tidigare till dem som har rätt till en socialförsäkringsförmån än vad som annars varit fallet. Det är mycket svårt att förutse hur många personer det rör sig om, men det är inte något stort antal personer. Regeringen gjorde i propositionen 2005/06:123 bedömningen att mellan 100 och 150 ytterligare personer skulle kunna bli beviljade en vistelse utanför anstalt. Endast en del av dessa uppstår emellertid en socialförsäkringsförmån.

I propositionen 2005/06:123 föreslogs också ändrade regler för villkorlig frigivning. De nya reglerna innebär att det införs utökade möjligheter att skjuta upp den villkorliga frigivningen. Villkorlig frigivning skall som huvudregel även fortsättningsvis ske när två tredjedelar, dock minst en månad, av strafftiden har avtjänats. Om det vid den tidpunkten finns synnerliga skäl mot villkorlig frigivning skall den skjutas upp. Vid bedömningen av om det finns synnerliga skäl mot villkorlig frigivning skall det beaktas om den intagne på ett allvarligt sätt har brutit mot de föreskrifter och villkor som gäller för verkställigheten. Den villkorliga frigivningen får skjutas upp högst sex månader varje gång. Enligt den gamla lagstiftningen kunde den villkorliga frigivningen senareläggas med högst 15 dagar varje gång, om den intagne i väsentlig grad bröt mot vad som gäller för verkställigheten. Förslaget om uppskjuten villkorlig frigivning innebär alltså att en kategori intagna kommer att få avtjäna längre tid i anstalt och därmed mista rätten till de socialförsäkringsförmåner som inte utges under verkställighet av ett fängelsestraff i anstalt.

Regeringen konstaterade dessutom att det är svårt att uppskatta hur många intagna som kommer att få sin villkorliga frigivning uppskjuten och hur lång tid, men gjorde bedömningen att de förändrade reglerna för utslussning och de utökade möjligheterna att skjuta upp den villkorliga frigivningen sammantaget inte påverkar antalet anstaltsplatser.

Sammantaget gör regeringen därför bedömningen att kostnaderna för socialförsäkringsförmåner inte kommer att öka på grund av förslagen.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

16 kap. 20 §

Ändringarna i *första* och *andra styckena* är en följd av att 33 a och 34 §§ lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt (KvaL) upphör att gälla från den 1 januari 2007 (SFS 2006:432). I stället för verkställighet enligt 33 a § KvaL införs i den nya lagstiftningen bestämmelser om utökad frigång enligt 58 § KvaL. En vistelse enligt 34 § KvaL ersätts i den nya lagstiftningen av en vistelse enligt 56 § KvaL. Hänvisningarna till 33 a och 34 §§ KvaL ersätts därför av hänvisningar till 58 respektive 56 §§ KvaL. Den som vistas utanför anstalt enligt den nya lagstiftningens 55 och

57 §§ KvaL räknas som intagna i anstalt och omfattas därför av den andra strecksatsen i första stycket. Prop. 2006/07:9

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

6 kap. 8 §

Ändringen i *första* och *andra styckena* är en följd av att 33 a och 34 §§ KvaL upphör att gälla, se författningskommentaren 16 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, avsnitt 8.1.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

14 kap. 9 §

Ändringen i *tredje stycket* är en följd av att 33 a § KvaL upphör att gälla, se författningskommentaren till 16 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, avsnitt 8.1.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn

7 kap. 14 §

Ändringen i *första stycket* är en följd av att 33 a och 34 §§ KvaL upphör att gälla, se författningskommentaren till 16 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, avsnitt 8.1.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

7 §

Ändringen i *tredje stycket* är en följd av att 33 a § KvaL upphör att gälla, se författningskommentaren till 16 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, avsnitt 8.1.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

8.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:853) om
äldreförsörjningsstöd

Prop. 2006/07:9

10 a §

Ändringen i *tredje stycket* är en följd av att 33 a § KvaL upphör att gälla, se författningskommentaren till 16 kap. 20 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, avsnitt 8.1.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

8.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:432) om
ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt

60 §

Den 1 januari 2007 ersätts möjligheten att vistas utanför anstalt för vård eller behandling, s.k. § 34-placering, av en utslussningsåtgärd benämnd vårdvistelse, 56 § KvaL (SFS 2006:432). Kriminalvården kan enligt 60 § KvaL meddela ett villkor om att vården vid en vårdvistelse skall pågå även efter den villkorliga frigivningen. Ett sådant villkor motsvaras av en sådan särskild föreskrift som för närvarande kan meddelas vid en § 34-placering genom att det i 34 § KvaL görs en hänvisning till 26 kap. 15 § första stycket 3 brottsbalken. Hänvisningen innebär att bestämmelserna i 26 kap. brottsbalken om den frigivnes skyldigheter under prövotiden och sanktioner vid misskötsamhet blir tillämpliga. För att det inte skall råda någon tveksamhet om att bestämmelserna i 26 kap. brottsbalken även i fortsättningen skall bli tillämpliga när Kriminalvården har meddelat ett villkor enligt 60 § utformas paragrafen så att hänvisningen till 26 kap. 15 § första stycket 3 brottsbalken kvarstår och tas in i ett nytt *andra stycke*. Detta innebär att paragrafens femte punkt utgår.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 oktober 2006

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Odenberg, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors

Föredragande: statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2006/07:9 Några följdändringar med anledning av ny kriminalvårdslagstiftning